

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет: Мистецький

Кафедра: Образотворчого мистецтва та дизайну

ТЕОРІЯ РЕСТАВРАЦІЇ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

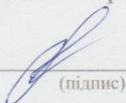
Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Т.М. Стрільєвич)
(ініціали та прізвище)

Розробник: Петренко А. А.

Ел. адреса: anna.92petrenko@gmail.com

Інша контактна інформація: +380675931714

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	Теорія Реставрації
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	денна
Курс:	III
Семестр:	2

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	2
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	60
Тижневих годин для денної форми навчання:	1
Лекції	6 год.
Практичні, семінарські	
Лабораторні	20 год.
Самостійна робота	24 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	назва, год.
Вид підсумкового контролю:	ДЗ
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	введення у реставрацію, дослідження творів мистецтва, техніка живопису та технологія живописних матеріалів, техніка та реставрація темперного живопису, іконографія

2. Анотація до курсу

Даний курс націлений на засвоєння методології наукової реставрації, практичних навичок передреставраційного дослідження та реставрації творів станкового живопису, методики виконання реставраційних процесів у їх логічній послідовності, методики приготування та використання реставраційних матеріалів, складання реставраційної документації.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни “ Теорія реставрації” є прищепити студентам основи практичних навичок реставрації творів станкового живопису на дерев’яній та полотняній основах, інших типах нееластичних основ (фанери, ДВП); виховати здатність самостійного логічного мислення при складанні програми реставраційних заходів та їх виконанні.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завданням курсу є оволодіння теоретичними знаннями з принципів і методів сучасної наукової реставрації, а також з історії реставраційної справи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- мету і кінцевий результат наукової реставрації;
- внутрішню будову твору живопису у залежності від типу основи і техніки виконання;
- вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, що діють на твір живопису упродовж його існування;
- які зміни можуть викликати процеси консервації у структурі пам’ятки;
- правила безпечного поводження з органічними та неорганічними розчинниками;
- правила поводження з реставраційними інструментами та матеріалами;
- правила виконання тонувань по реставраційному ґрунту;
- правила оформлення реставраційної документації.

Засвоєння даного курсу повинно базуватись на отриманні таких знань, умінь та навичок:

- яким чином провести перед реставраційне дослідження твору станкового живопису;
- як зафіксувати письмово і у фотоілюстраціях стан збереженості та особливості технології твору;
- методики підготовки реставраційних адгезивів;
- правила поводження з реставраційними інструментами та матеріалами;
- як правильно виконати процеси консервації нескладних випадків руйнування основи, ґрунту, фарбового шару;
- правила поводження з органічними та неорганічними розчинниками;
- правила виконання тонувань по реставраційному ґрунту;
- правила оформлення реставраційної документації.

5. Результати навчання модуля

Результат навчання – це проекція здобутої компетентності через освітню діяльність (Закон України «Про вищу освіту»: «Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів» (ст. 1.1.19).

Очікувані результати навчання:

Знання:

РН32 Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та атрибуції, ідентифікації, класифікації мистецьких об'єктів і пам'яток культури

РН33 Обґрунтовані знання про сучасні засади функціонування та організації культури та мистецтва, знання правових основ і законодавства України в галузі культури, мистецтва та охорони пам'яток

РН34 Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення

РН35 Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу

РН36 Знання й розуміння основних концепцій, теорії та загальної структури, класифікації видів, жанрів образотворчого мистецтва.

РН37 Здатність характеризувати та визначати приналежність твору до тієї чи іншої історичної доби розвитку мистецтва, співвідносити різні культурно-історичні епохи.

РН38 Знання основних законів теорії композиції; її видів, правил, прийомів та засобів, володіння специфічною термінологією, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції; володіння чітким уявленням щодо гармонійної організації композиції.

РН39 Здатність продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

РН310 Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві, реставруванні.

РН311 Здатність застосовувати у власній творчості знання з іконології та іконографії, закони і правила композиційної організації твору, способи інтерпретації, стилізації, трансформації, вміння пояснити різницю у створенні художнього образу в різних видах образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

РН312 Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

Уміння:

РНУ1 Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, розуміти та

вміти складати тексти державною та іноземною (- ними) мовами, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

РНУ2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

РНУ3 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), вивчати та використовувати історичний досвід світових мистецьких практик.

РНУ5 Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

РНУ6 Вміння використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва, проводити діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури творів мистецтва пошарово від основи до покривного шару, здатність сформулювати кінцеву мету реставраційного втручання, відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого і декоративного мистецтва, сценографії, реставрації

РНУ8 Володіння навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та дидактикою викладання спеціальних дисциплін з фаху та формувати естетичні смаки, художні навички учнів загальноосвітніх та початкових спеціалізованих мистецьких закладів.

РНУ9 Уміння виокремлювати основні етапи розвитку світового мистецтва, виділяти та обґрунтовувати загальну специфіку культурно-історичних процесів, застосовувати знання з історії мистецтва у професійній діяльності, аналізувати актуальний стан і тенденції розвитку сучасного мистецтва, генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід

РНУ12 Вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, керувати художньо-творчою діяльністю учнів, ураховуючи їх вікові та індивідуальні можливості.

РНУ16 Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку.

РНУ18 Здатність продемонструвати розуміння основ безпечного здійснення професійної діяльності, самостійного застосування професійних знань та вмінь у виробничих умовах.

Комунікація:

РНК3 Здатність використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.

РНК4 Здатність трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів

розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у

комунікативному просторі

РНК5 Здатний до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології; здатний до міжособистісної взаємодії, уміє толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки.

Автономія і відповідальність:

РНАВ1 Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики

РНАВ3 Здатність визначати типи і види соціально-культурних програм для реалізації цих напрямів відповідно до концепції державної політики розвитку національної культури, культури регіону, з врахуванням соціальної і демографічної політики

РНАВ4 Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з рисунку, живопису

РНАВ5 Здатність аналізувати соціально та особистісне значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим.
- Студенти не мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (модуля). Тому для виконання вимог курсу (модуля) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані для самостійної роботи теоретичні завдання, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.

- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.

Студенти забор'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж 1.	Блок 1/Розділ І. Тема 1. Історія реставрації живопису в світі та Україні. Основні етапи історії реставрації словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда)	Лекція 6 год.	<p>1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи в России. Развитие принципов и методов. - Л.: Художник РСФСР, 1989. - 159 с.</p> <p>2. Бобров Ю.Г. История реставрации древнерусской живописи. - Л.: Художник РСФСР, 1987. - 163 с.</p> <p>М.: ВНИИР, 1990. - С. 5 - 17.</p> <p>3. Бобров Ю.Г. Теория реставрации памятников искусства: закономерности и противоречия. - М.: Эдсмит, 2004. - 344 с.: ил.</p> <p>4. Восстановление памятников культуры. (Проблемы реставрации): Сб. науч. тр. / Под. ред. Д.С. Лихачева. - М.: Искусство, 1981. - С. 9-13.</p> <p>5. Реставрация произведений станковой масляной живописи. Учеб. пособие для средних худож. заведений. / Под ред. И.П. Горина, З.В.Черкасовой. - М.:Искусство, 1977. - 223 с., ил.</p>	Консервация твору живопису на дерев'яній основі та полотняній основі 6 год практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	2-10	
	Тема 2. Методологія реставрації живопису практич	Лабораторне заняття 2 год				2-10

	ний метод (лабораторні та практичні заняття)					
Тиж. 2.	Тема 3. Передrestaвращаційне дослідження твору станкового живопису на дерев'яній основі та полотняній основі практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	Лабораторне заняття 2 год	<p>1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи. – СПб.: ИД «Художественная школа», 2013. – 224 с., ил.</p> <p>2. Бобров Ю.Г., Бобров Ф.Ю. Консервация и реставрация станковой темперной живописи. – М.: ООО «Художественно-педагогическое издательство», 2008. – 127 с., ил.</p> <p>3. Бойчук М. Несколько замечаний по поводу реставрации живописи в России / / Русская художественная летопись. - 1912. - № 15-16. - С. 220-222.</p>	Консервація твору живопису на дерев'яній основі та полотняній основі 6 год практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	2-10	
Тиж. 3.	Тема 4. Консервація твору живопису на дерев'яній основі та полотняній основі практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	Лабораторне заняття 4 год	<p>1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи в России. Развитие принципов и методов. - Л.: Художник РСФСР, 1989. - 159 с.</p> <p>2. Бобров Ю.Г. История реставрации древнерусской живописи. - Л.: Художник РСФСР, 1987. - 163 с. М.: ВНИИР, 1990. - С. 5 - 17.</p> <p>3. Бобров Ю.Г. Теория реставрации памятников искусства: закономерности и противоречия. – М.: Эдсмит, 2004. – 344 с.: ил.</p> <p>4. Восстановление памятников культуры. (Проблемы реставрации):</p>		2-10	

			Сб. науч. тр. / Под. ред. Д.С. Лихачева. - М.: Искусство, 1981. - С. 9-13.			
Тиж. 4.	Тема 5. Передrestaвpaцiйне дослідження твору на комбiнованих типах основ (полотно на деревi, полотно на картонi) практичний метод (лабораторнi та практичнi заняття)	Лабораторне заняття 4 год	1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи. – СПб.: ИД «Художественная школа», 2013. – 224 с., ил. 2. Бобров Ю.Г., Бобров Ф.Ю. Консервация и реставрация станковой темперной живописи. – М.: ООО «Художественно-педагогическое издательство», 2008. – 127 с., ил. 3. Бойчук М. Несколько замечаний по поводу реставрации живописи в России / / Русская художественная летопись. - 1912. - № 15-16. - С. 220-222.	Консервація твору живопису на комбiнованих типах основ (полотно на деревi, полотно на картонi) 6 год практичний метод (лабораторнi та практичнi заняття)	2-10	
Тиж. 5.	Тема 6. Лабораторнi методи контролю restaвpaцiї практичний метод (лабораторнi та практичнi заняття)	Лабораторне заняття 4 год	1. Ганзенко Л.Г. Методологічні засади restaвpaцiї пам'яток культури i творiв образотворчого мистецтва // Українська Академія мистецтва: Дослідницькі та науково-методичні праці. - Вип. 3 - К.: УАМ, 1996. - С.37-40. 2. Голиков В.П. Структура живописи, причини ее повреждений и качество реставрации. // Художественное наследие. Хранение, исследование, реставрация. - Вып. 16. – М.:ГосНИИР, 1995. – С. 18 – 43. 3. Грабарь И.Э. О древнерусском искусстве: Сб. ст. / Под. ред. О.И.Подобедовой. - М.: Наука, 1966. - С. 29-46.		2-10	

Тиж. 6	Тема 7. Реставраційна документація практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	Лабораторне заняття 4 год	1. Ганзенко Л.Г. Методологічні засади реставрації пам'яток культури і творів образотворчого мистецтва // Українська Академія мистецтва: Дослідницькі та науково-методичні праці. - Вип. 3 - К.: УАМ, 1996. - С.37-40.	Реставраційна документація 6 год практичний метод (лабораторні та практичні заняття)	2-10	
			2. Голиков В.П. Структура живописи, причины ее повреждений и качество реставрации. // Художественное наследие. Хранение, исследование, реставрация. - Вып. 16. - М.:ГосНИИР, 1995. - С. 18 - 43.			
			3. Грабарь И.Э. О древнерусском искусстве: Сб. ст. / Под. ред. О.И.Подобедовой. - М.: Наука, 1966. - С. 29-46.			

8. Література для вивчення дисципліни.

Основна література

1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи: уч. пос. – М.: Художественная школа, 2013. – 224 с., ил.
2. Бобров Ю.Г., Бобров Ф.Ю. Консервация и реставрация станковой темперной живописи. – М., 2008. – 128 с., ил.
3. Иванова Е.Ю., Постернак О.П. Техника реставрации станковой масляной живописи. – М.:ГосНИИР, 2005. – 136 с., ил.
4. Никитин М.К., Мельникова Е.П. Химия в реставрации. – Л.:Химия, 1990.
5. Преображенская Г.А. Резное дерево в храме: Технология. Консервация. Иконография. – СПб.: Государственный музей истории религии, 2011. – 424 с., ил.

Додаткова література

1. Алешин А.Б. Реставрация станковой масляной живописи в России. Развитие принципов и методов. - Л.: Художник РСФСР, 1989. - 159 с.
2. Бобров Ю.Г. История реставрации древнерусской живописи. - Л.: Художник РСФСР, 1987. - 163 с.

3. Бобров Ю.Г. Теория реставрации памятников искусства: закономерности и противоречия. – М.: Эдсмит, 2004. – 344 с.
4. Брилл Т. Свет. Воздействие на произведения искусства. – М., 1983. – 307 с.
5. Голиков В.П. Структура живописи, причины ее повреждений и качество реставрации. // Художественное наследие. Хранение, исследование, реставрация. - Вып. 16. – М.:ГосНИИР, 1995. – С. 18 – 43.
6. Зверев В.В. От поновления к научной реставрации. – М.: ГосНИИР, 1999. – 100 с.
7. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: ЗАО «Сварог и К», 1998. – 503 с.
8. Кудрявцев Е.В. Техника реставрации картин. - М.: Изд-во ГТГ, 1948. - 199 с., XXII табл.
9. Лелеков Л.А. Теоретические проблемы современной реставрационной науки // Художественное наследие. Хранение, исследование, реставрация. - Внеочер. вып. - М.: ВНИИР, 1989. - С. 5-43.

Додаються також інтернет-джерела

Сайт ННДРЦУ restorer.kiev.ua

ВИДАННЯ ВНИИР–ГосНИИР (Москва). Режим доступу:

<http://www.gosniir.ru/library/artistic-heritage.aspx>

<http://www.gosniir.ru/library/gosniir-books.aspx>

ARTconservation (сайт реставраторів). Режим доступу: <http://art-con.ru/>

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «**Теорія реставрації**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 80 балів під час складання I блоку/модуля і 20 – балів за диференційований залік.

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (Диференційований залік)		Сума
Блок/Розділ № 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Перегляд	Диференційований залік	
10	10	10	10	10	10	10	15	15	100

Критерії оцінювання практичних та самостійних завдань з «Теорії реставрації»:

Максимальний бал за виконання лабораторного та самостійного завдання – **5+5 бали = 10 балів** за тему:

- **10 (5+5) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, логічно, пов'язуючи з вивченим, аргументує своє рішення виконання роботи. Обов'язковим є охайність роботи та її оформлення. Також робота повинна мати творчий підхід та високий рівень складності.
- **9 (4+5) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, логічно, пов'язуючи з вивченим, аргументує своє рішення виконання роботи. Робота має незначні технічні недоліки у виконанні та оформленні. Також робота повинна мати творчий підхід та високий рівень складності.
- **8 (4+4) б.** ставиться, коли студент виконує повністю роботу у відповідності із засвоєним теоретичним матеріалом, має складності при аргументації свого рішення виконання роботи. Робота має незначні технічні недоліки у виконанні та оформленні. Робота не носить творчий характер та має низький рівень складності.
- **7 (3+4) б.** одержує студент, який виконав роботу, але робота має деяку невідповідність із завданням, відтворює засвоєний теоретичний матеріал із помилками, не може аргументувати свого рішення виконання роботи. Робота має і технічні недоліки у виконанні та оформленні. Робота не носить творчий характер та має низький рівень складності.
- **0 б.** ставиться студентові який не виконав завдання.

1 бал студент може отримати за відвідання лекції.

Модульна контрольна робота:

Максимальний бал – 10

З них: 5 б – за анотацію до роботи

5 б – за виконання практичного завдання

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав **поточних оцінок**, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити лабораторні та самостійні роботи, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно	не зараховано

10. Підсумковий контроль

Питання до заліку

1. Методологія реставрації живопису
2. Лабораторні методи контролю реставрації
3. Перегляд відреставрованих робіт